

Jak se chránit a co dělat při podezření na kontaminaci / předávkování syntetickými opioidy?

- Pokud je to možné, opusťte neprodleně místo, kde došlo ke kontaminaci.
- Při intoxikaci osoby nebezpečnou látkou kontaktujte složky IZS a postupujte podle pokynů příslušných složek.
- Do příjezdu zdravotnické záchranné služby poskytněte první předlékařskou pomoc (za použití vhodných ochranných prostředků zahajte kardiopulmonální resuscitaci). Ta by neměla být prováděna na místě, kde k nehodě došlo, pokud hrozí nebezpečí kontaminace záchránce!
- Zajištěte např. lékové formy a obaly, příbalové letáky pro snazší identifikaci látky.
- Zajištěte vymezení tzv. nebezpečné zóny a zabraňte přístupu nepovolaným osobám.
- Zabraňte možnému rozprachu/aerosolizaci nebezpečné látky.
- Pokud je to možné, po celou dobu používejte ochranné pomůcky: nitrilové rukavice, respirátory tř. FFP3, ochranné chemické brýle.
- Minimalizujte dermální kontakt – nedotýkejte se očí, úst, nosu, pokožky.
- Důkladně omyjte zasažené oblasti studenou vodou (NEPOUŽÍVEJTE tekutá mýdla nebo jiné desinfekční prostředky – rychleji absorbují, stejně tak jako mastná kůže).
- Pokud na sobě pozorujete pomalé dýchání nebo bezdeší, ospalost či netečnost, zúžené zornice (až do velikosti špendlíkové hlavičky), okamžitě opusťte prostor s možným zdrojem kontaminace a volejte 155.
- Aplikujte antidota – např. NYXOID, PRENOXAD (Naloxone).
- V místě expozice nekonzumujte potraviny ani pití, nekuřte a nemanipulujte s otevřeným ohněm.

Zajímavosti a kontakty

V rámci šíření osvěty a nebezpečnosti fentanylu, vytvořila DEA (Úřad pro potírání drog v USA) speciální výstavu s názvem Faces of Fentanyl (Tváře fentanylu). Fotografie obětí jsou vystaveny v sídle DEA ve Springfieldu.

NEZAPOMÍNEJME NA 26. ČERVEN JAKO NA MEZINÁRODNÍ DEN PROTI DROGÁM

CHCETE SE O PROTIDROGOVÉ PROBLEMATICE DOZVĚDĚT VÍCE INFORMACÍ? ČTĚTE: Drugs & Forensics Bulletin NPC

E-mail: drogy@cs.mfcr.cz
Internet: www.celnisprava.cz

2023© Copyright. Celní správa České republiky, Generální ředitelství cel.

Celní správa České republiky

Celní protidrogová jednotka

Fakta:

Od konce 90. let zemřelo v USA na předávkování opioidy téměř 600 tisíc osob.

Opioidová krize v USA trvá od konce 90. let, kdy začaly být předepisovány léky proti bolesti (např. oxycodon, hydrocodon, hydromorphon, metadon aj.), které způsobily vznik silné závislosti a nadužívání těchto léků.

NEBEZPEČÍ SYNTETICKÝCH OPIOIDŮ

I v České republice jsou hlášeny případy fatálních intoxikací syntetickými opioidy.

Smrtelná dávka syntetického opioidu fentanylu je od 2 mg.

Podle počtu záchytů fentanyl (nebo jeho deriváty) v některých státech či lokalitách vytlačuje ze scény heroin.

Syntetické opioidy jako unijní hrozba

CO JSOU TO SYNTETICKÉ OPIOIDY?

Syntetické opioidy jsou látky syntetizované v laboratoři, které působí na stejné cíle v mozku jako přírodní opioidy (např. morfin a kodein) a vyvolávají analgetické (protibolestivé) účinky.

Naproti tomu přírodní opioidy jsou přirozeně se vyskytující látky získávané z nezralých makovic některých odrůd máku či zpracováním makové slámy tzv. makoviny. Některé syntetické opioidy, jako je fentanyl a metadon, byly schváleny pro lékařské použití.

V poslední době získávají na oblibě i tzv. nitazeny alias „zeny“, což jsou skupiny opioidů s vysokou potencí, podobně jako fentanyl, avšak s žádným medicínským využitím a neprobádanými farmakologickými vlastnostmi.

JAKÉ JSOU JEJICH ÚČINKY?

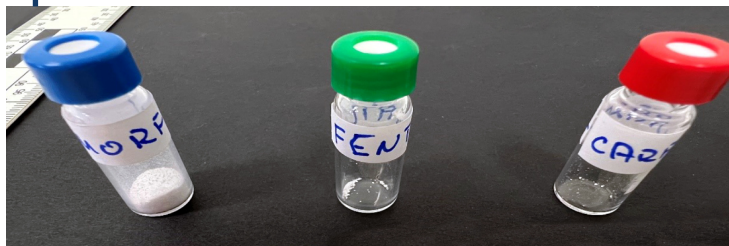
Účinky nelegálně vyráběných syntetických opioidů, podobné jiným běžně užívaným opioidním analgetikům (např. morfinu), mohou zahrnovat relaxaci, euforii, úlevu od bolesti, sedaci, zmatenost, ospalost, závratě, nevolnost, zvracení, zadržování moči, zúžení zornic a útlum dýchání.

JAKÉ JSOU PŘÍZNAKY PŘEDÁVKOVÁNÍ?

Otupělost, změny velikosti zornic, chladnou a lepkavou kůži, cyanózu (tmavomodré zbarvení sliznic a kůže), kóma a respirační selhání vedoucí ke smrti. Přítomnost triády příznaků, jako je kóma, zúžení zorniček a dechová represe, silně svědčí o otravě opioidy.

CO JE TO FENTANYL?

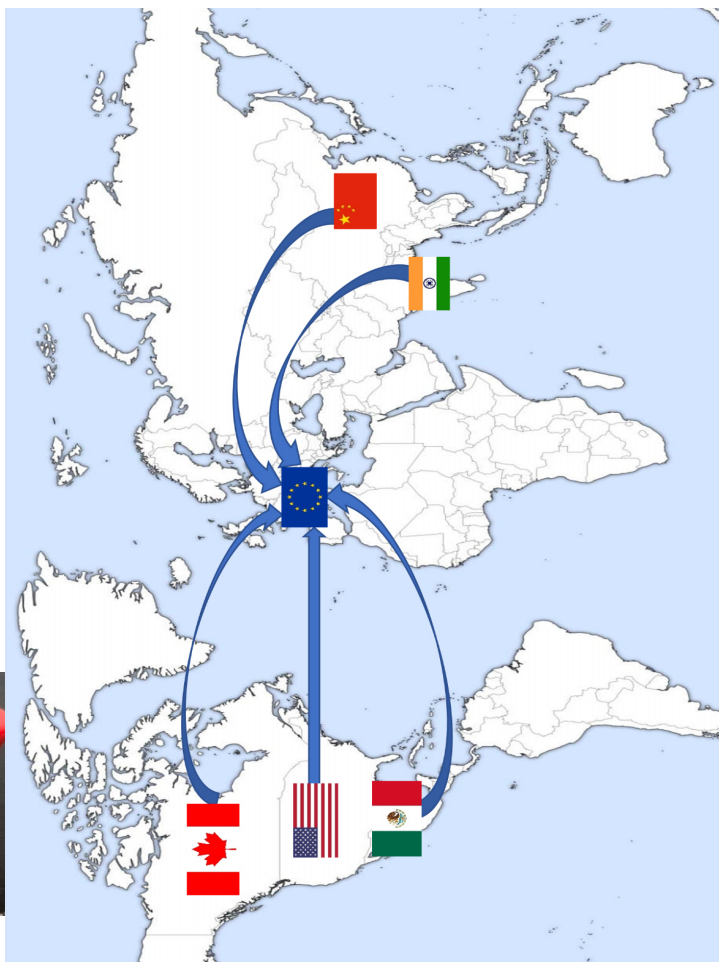
Fentanyl je silný syntetický opioid, který byl poprvé syntetizován v Belgii firmou Jansen na konci 50. let. Jako analgetikum je přibližně 100x účinnější než morfin a 50x účinnější než heroin. V humánní medicíně je fentanyl využíván jako anestetikum a analgetikum ve formě transdermálních náplastí, lízátek či injekčně. Ve veterinární praxi slouží např. k uspávání velkých zvířat.

Porovnání smrtelných dávek morfinu, fentanylu a carfentanilu.

Na americkém černém trhu je fentanyl slangově nazýván china girl, china white, dance fever, friend, goodfella, jackpot, murder 8, TNT a Tango and Cash. Fentanyl se ale také objevuje v kombinaci s jinými drogami – je tzv. řezán s heroinem, kokainem, metamfetaminem a MDMA. V současné době existuje již více než 1400 derivátů (odvozenin) fentanylu, který je pro své uživatele charakteristický svou smrtící nebezpečností. Mezi ty nejznámější deriváty se řadí např. carfentanil, sufentanil, alfentanil, remifentanil aj.

Odkud se v současnosti nejvíce exportuje fentanyl do Evropské unie?

Zneužívání farmaceutických přípravků na bázi syntetických opioidů

Farmaceutické opioidy hrají ve zdravotnictví důležitou roli, protože se používají především k léčbě středně silné až silné bolesti, včetně bolesti související s rakovinou a paliativní péče a k léčbě poruch způsobených užíváním opioidů.

Podle EMCDDA (Evropského monitorovacího centra pro drogy a závislosti) byl donedávna hlavním zdrojem léčiv na nelegálním trhu odklon léčiv z legálního dodavatelského řetězce v EU. K tomuto odklonu může docházet na všech místech dodavatelského řetězce, od původního místa výroby, velkoobchodního distributora, ordinace lékaře, lékárny, pacienta nebo z postupů likvidace odpadu.

Podle EMCDDA je v Evropě obzvláště znepokojivé nelékařské užívání opioidních agonistů, jako je metadon a buprenorfin.

Například celosvětově bylo v roce 2019 celkové množství zabavených farmaceutických opioidů větší než celkové množství zabaveného heroínu. Největší podíl zabaveného materiálu v roce 2019 tvořil kodein, následovaný tramadolem, fentanylem a metadonem.